

Erfgoedvereniging Heemschut
Commissie Amsterdam
Korenmeestershuis
Nieuwezijds Kolk 28
1012 PV AMSTERDAM
amsterdam@heemschut.nl

Het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Noord
de heer Brahim Abid
Postbus 202
1000 AE AMSTERDAM

Amsterdam, 21 september 2023
Betreft: verbouwing voormalige telefooncentrale Wingerdweg 38-40 in Noord

Geachte heer Abid,

Hiermee vragen wij uw aandacht voor de mogelijk toekomstige verbouwing van het complex Wingerdweg 38-40 hoek Varenweg in uw stadsdeel.

Dit karakteristieke complex is weliswaar geen monument maar wel een beeldbepalend gebouw op de hoek van de Wingerdweg en de Varenweg. In 1925 is het in gebruik genomen als hulpcentrale van het Gemeentelijk Telefoonbedrijf. Pim van Schaik schrijft in zijn boek *Publieke Werken hoeksteen van de Amsterdamse School 1915-1935*: "Deze centrale [...] had een primeur. Deze is af te lezen aan de granieten gevelstenen gemaakt door Krop. Ze verbeelden het automatische telefoneren: een man en een vrouw telefoneren met elkaar via de nieuwe telefooncentrale. Met behulp van een kiesschijf was het mogelijk geworden zonder tussenkomst van een telefonist(e) te telefoneren met een andere abonnee – 'DOEHETZELF'."

Het gebouw is niet alleen cultuurhistorisch van belang maar ook vanwege de architectuur en de stedenbouwkundige situatie. Architect Albert Boeken ontwierp het gebouw in de stijl van de Amsterdamse School, met als sprekende details o.a. de overstekende dakranden van het hoofddak en de entrees aan weerszijden, de latei boven de vijf grote vensters, natuursteenornamenten en bouwbeeldhouwwerk van Hildo Krop.

Stedenbouwkundig is het gebouw van belang als zorgvuldig vormgegeven hoekpand en beëindiging van de fraai gebogen gevelwand van de Wingerdweg in het verlengde van de Resedaschool (wel een monument). Ook de erfafscheidingen van de school en de telefooncentrale staan in elkaars verlengde.

Nu de tegenoverliggende woningen van de Gentiaanbuurt door renovatie aan de buitenzijde fraai zijn gerestaureerd vormen deze drie – de tuindorpwoningen, de school en de telefooncentrale – samen een prachtige buurt in Noord.

De toekomstige eigenaar en ontwikkelaar wil de telefooncentrale op de begane grond een nieuwe functie geven (bij voorkeur horeca), de bovenwoningen behouden en aan de Varenweg een blokje woningen toevoegen. Die herontwikkeling op zich juichen wij toe. Van groot belang daarbij is dat het karakteristieke hoekpand van de telefooncentrale inclusief de dwarsgevel met de (dichtgezette) ronde vensters in stand blijft. Toevoegingen aan het gebouw, zoals een serre op de begane grond om het aantal vierkante meters uit te breiden, dienen te worden voorkomen omdat ze afbreuk doen aan de architectuur van het gebouw. Een serreachtige aanbouw – hoe transparant ook uitgevoerd –

Erfgoedvereniging Heemschut
Commissie Amsterdam
Korenmeestershuis
Nieuwezijds Kolk 28
1012 PV AMSTERDAM
amsterdam@heemschut.nl

ontneemt niet alleen het zicht op de monumentale vensters met het beeldhouwwerk van Krop, maar verstoort ook de doorgaande Amsterdamse-School-straatgevelwand van de Wingerdweg, waardoor de unieke eenheid van wooncomplex, school en telefooncentrale te niet gaat.

De dwarsgevel met de ronde vensters behoort architectonisch bij het voorgebouw en zou ons inziens goed in te passen zijn en juist voor een goede overgang kunnen zorgen naar de daarachter te realiseren nieuwe woningen.

Wij hopen kortom dat het gebouw een nieuwe functie zal krijgen en er woningen toegevoegd kunnen worden met behoud van dit karakteristieke en voor de buurt beeldbepalende pand. Indien er behoefte is aan een toelichting op deze brief dan vernemen wij dit graag.

Namens de commissie Amsterdam van Heemschut,
met vriendelijke groeten,

5.1, 2, e (voorzitter)

C.c.: Monumenten en Archeologie, 5.1, 2, e

Foto's uit: P. van Schaik, *Publieke Werken hoeksteen van de Amsterdamse School 1915-1935*, Amsterdam 2018, p. 100.